

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Daniela Frantíková
Téma práce:	Problematika výjimečného trestu
Rozsah práce	68 stran
Datum odevzdání práce:	27.4.2023
Vedoucí diplomové práce:	Doc. JUDr. Jana Tlapák Navrátilová Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Diplomantka si za téma své práce zvolila problematiku, která je sice na první pohled dosti atraktivní, ale současně rozhodně nikoliv snadná, a to jednak proto, že se v ní střetávají různé trestně-politické koncepce účelu trestu a jeho efektivity, a dále proto, že tato problematika má kromě právních i aspekty psychologické, resp. sociálně psychologické. Z toho pak plynou některé sporné nebo přinejmenším diskusní otázky. Proto třeba diplomovou práci, věnovanou problematice výjimečného trestu, považovat za stále aktuální, žádoucí a potřebnou.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody:

Problematika výjimečného trestu je přiměřeně náročná na zpracování relativně bohatého pramenného materiálu, tuzemského i zahraničního, jakož i judikatury. Náročná je ovšem i na vlastní zpracování, protože pro jeho zdárné zpracování t je potřebné a nezbytné rovněž velmi dobré zvládnutí široké problematiky sankcionování, a to nejen klíčových otázek účelu trestu. Metoda deskripce a kritické analýzy, jakož i z části metoda právní komparace, které byly v práci použity, odpovídají předmětu práce a vytyčeným cílům.

3. Formální a systematické členění práce:

Diplomantka se nejprve věnuje historickému vývoji právního zakotvení výjimečného trestu. Na to navazuje klíčová kapitola věnovaná současné právní úpravě výjimečného trestu v České republice, a to jednak obecných i zvláštních podmínek jeho ukládání, a jednak jeho výkonu. Závěrečné kapitoly práce se pak zabývají výjimečným trestem z pohledu mezinárodních dokumentů a srovnáním s vybranými zahraničními úpravami. Systematika členění práce je proto zcela logická, přehledná a plně funkční.

4. Vyjádření k práci

Práci lze celkově hodnotit jako zdařilou. V historických partiích diplomantka dobře postihla klíčové mezníky a vývojové tendence právní úpravy. V pasáži věnované kasačnímu a apelačnímu oprávnění Nejvyššího soudu v případech ukládání trestu smrti mohlo být rovněž zvaženo, že v nezanedbatelném počtu případů docházelo též k nahrazování uloženého trestu smrti dlouhodobým odnětím svobody cestou milosti prezidenta. Velmi dobře je vymezen pojem a účel trestu, jakož i podstata individuální a generální prevence. Podrobně a přehledně jsou zpracovány partie zabývající se obecnými a zvláštními podmínkami ukládání výjimečného trestu. Záslužně se diplomantka věnuje rovněž specifické problematice výjimečného trestního opatření odnětí svobody v případech mladistvých, jakož i případům umožňujícím překročení horní hranice „standardního“ trestu odnětí svobody. Polemizovat by bylo možno s tvrzením, že předchozí právní úprava neumožňovala překročení horní hranice trestu odnětí svobody v případech tzv. zvláště nebezpečné recidivy. Zcela důvodné jsou výhrady diplomantky k ustanovení § 54 odst. 4 TZ, které umožňuje nezapočítávat do doby výkonu trestu pro účely podmíněného propuštění dobu výkonu trestu ve věznicích se zvýšenou ostrahou. Rozhodně třeba kvitovat, že pozornost je věnována také problematice podmíněného propuštění z výkonu výjimečného trestu. Ve snaze po komplexním zpracování zvolené problematiky zapracovala diplomantka do své práce i problematiku promlčení, zahlazení, milosti, amnestie a dovolání, ačkoliv jde o látku již poněkud vzdálenou meritu práce. V pasáži věnované výkonu výjimečného trestu třeba akceptovat jisté pochybnosti diplomantky o správnosti takové úpravy, která přeřazování odsouzených v rámci vnitřní diferenciací ředitelem věznic se svěruje řediteli věznic na základě podzákonného aktu. Statistická data jsou přehledně zapracována do tabulek s dobrou vypovídací hodnotou. Kladně třeba rovněž hodnotit velkou pozornost, která je v práci věnována sociálně psychologickým aspektům dlouhodobého uvěznění, resp. negativním jevům s tím spojeným. V závěrečné kapitole věnované komparaci s vybranými právními úpravami diplomantka poměrně

šťastně zvolila komparované právní úpravy, zahrnující úpravu nám historicky blízkou (Slovensko), tradiční úpravu kontinentální (Německo, Francie) a tradiční úpravu anglo-americkou (Anglie, Wales). V závěru své práce pak diplomantka přehledně shrnuje poznatky, ke kterým ve své práci dospěla, a zejména vyslovuje některé kritické podněty. Podnětný je určitě návrh, aby možnost rozhodnout o nezapočítání doby strávené ve věznici se zvýšenou ostrahou do doby výkonu trestu potřebné pro podmíněné propuštění, byla nikoliv již před nástupem výkonu trestu, ale až v průběhu jeho výkonu jako sankce sui generis s ohledem na dosavadní chování odsouzeného ve výkonu trestu. Pochybnosti může ovšem vyvolat návrh zavést obligatorní přezkum Nejvyšším soudem v případech doživotního odsouzení, neboť tento institut byl sice v minulosti uzákoněn, ale bylo tomu tak za situace, kdy neexistoval mimořádný opravný prostředek - dovolání.

Celkově lze předloženou diplomovou práci hodnotit jako určitě velmi kvalitní. Diplomantka prokázala výbornou orientaci ve zkoumané problematice a do náležité hloubky se seznámila nejen s právní úpravou, v minulosti i současnosti, ale též v nemalém rozsahu s dosavadní odbornou literaturou, internetovými zdroji a s judikaturou. S prameny pracuje zcela tvůrčím způsobem, samostatně a efektivně. Práce je zpracována s velkou pečlivostí a svědomitostí. Vnější úprava práce je velice pěkná, jazykové zpracování práce a vyjadřování mají vysokou úroveň.

Závěr: předložená diplomová práce po obsahové i po formální stránce nesporně splňuje požadavky na ni kladené a je rozhodně zcela způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl splněn výborně.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství.	Kritická analýza současné právní úpravy, včetně interpretačních a aplikačních problémů a následné formulování námětů de lege ferenda prokazují samostatný a tvůrčí přístup.
Logická stavba práce	Práce má logickou strukturu, počínaje historickým vývojem, přes základními pojmy a instituty a přes analýzu právní úpravy až po rozbor vybraných problémů, konče formulováním návrhů de lege ferenda.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Účelné a tvůrčí využití poznatků z literárních a dalších pramenů. Zastoupeny jsou i práce zahraničních autorů. Veškeré zdroje, citace i odkazy jsou důsledně vyznačovány.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka provedeného rozboru zkoumané problematiky zcela odpovídá zaměření a cílům práce.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Z formálního hlediska je text práce zpracován velmi dobře.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň zpracování mají velmi dobrou úroveň.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Výborně.
Otázky k zodpovězení při obhajobě	Jaký je názor diplomantky na ustanovení § 54 odst. 4 tr. zákoníku, resp. zda by toto ustanovení mohlo být modifikováno.

V Praze dne 13.5.2023

 JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
 oponent